

Alkohol, kolonialism och folkmord

OM MAKT, MOTSTÅND OCH NYKTERHET

Studiehandledning

Inledning

Den här studiecirkeln utgår ifrån rapporten Alkohol, kolonialism och folkmord – om makt, motstånd och nykterhet (2025). Rapporten är skriven av Johan Persson och gavs ut av Tankesmedjan Nocturum. Tankesmedjan Nocturum har som mål att utforska nya perspektiv på alkoholfrågan. I rapporten synliggörs alkoholens centrala roll i Europas koloniala expansion och hur alkoholindustrin varit en bärande del av den koloniala ekonomin. Rapporten belyser också hur alkohol och missbruk använts som verktyg för kontroll och nedbrytning av koloniserade folk. Men också om hur nykterhet blev ett vapen i kampen för frigörelse.

Handledningen är uppdelad på tre träffar och innehåller diskussionsfrågor för varje träff. Ni i er grupp väljer ert arbetssätt med materialet. Ni kan läsa sidorna ni ska arbeta med innan träffen eller läsa dem tillsammans på träffen. Denna studiehandledning syftar till att främja en djupare förståelse för rapportens teman och uppmuntra till kritisk reflektion och diskussion. Det går givetvis också att använda studiehandledningen som en grund för en workshop där hela skriften går igenom på en gång.

Studiecirkeln kommer ge dig möjligheten att tillsammans med andra ha öppna och engagerande diskussioner som bidrar till en djupare förståelse av alkoholens roll i samhället och hur vi kan arbeta för att skapa en hälsosammare framtid.

Starta studiecirkel

Studiecirkeln är en demokratisk arbetsform där deltagarna tillsammans lär sig mer om ett ämne de är intresserade av. Kultur, hållbar utveckling, musik eller natur & trädgård. Inget ämne är för litet eller för stort.

Genom gemensamma reflektioner och diskussioner ökar hela gruppens samlade kunskap. De frågeställningar som finns i studiematerialet/studieplanen ska stimulera till diskussioner och samtal, men naturligtvis kan ni också diskutera andra frågor som kommer upp i gruppen.

Vill du också starta en cirkel? Hör av dig till din lokala verksamhetsutvecklare. Alla kontaktuppgifter finns på www.nbv.se

För att räknas som studiecirkel ska ni:

- vara minst tre och max 20 deltagare, varje deltagare ska delta på minst tre träffar och på minst en av de tre första träffarna
- träffas en till tre gånger per vecka, men det går också att till exempel träffas en gång per månad
- arbeta en till fyra studietimmar per träff, en studietimme är 45 min
- träffas minst tre gånger och totalt minst nio studietimmar

Studiecirkelledarens roll

En viktig uppgift som cirkelledare är att se till att diskussionen hänger ihop med gruppens behov och målsättningen med cirkeln. De samtal ni kommer att föra styrs av era behov. Vissa frågor och övningar kan kännas viktigare än andra och kommer att ta längre tid. Andra frågor kanske leder till angelägna stickspår som ni vill ägna tid åt.

En annan viktig uppgift för cirkelledaren är att vara uppmärksam på att olika synpunkter kommer fram och att alla får komma till tals. När en grupp samlas för att söka nya kunskaper bör alla känna att de synpunkter man har tas tillvara och att de frågor man har kommer upp i gruppen.

En del grupper fungerar nästan "av sig själva", men många grupper kan behöva stöd för att diskussionerna ska komma framåt och för att inte några ska dominera. Det är också studiecirkelledaren som håller kontakten med NBV. Vill du veta mera om att vara cirkelledare så har NBV ett utbildningsprogram där den första delen handlar om din roll som ledare. Mer information om utbildningarna får du via ditt NBV-kontor. Kontaktuppgifter till NBV finns på www.nbv.se

Om NBV

NBV, Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet, bedriver folkbildningsverksamhet över hela Sverige. Vi är landets äldsta studieförbund med mer än 130 års erfarenhet av folkbildning. Vi lägger särskild vikt vid frågor som handlar om nykterhet, inkludering, demokrati & föreningsliv och kulturliv

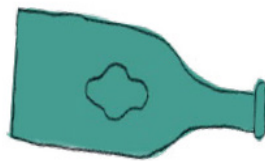
Träff 1

Läsning: Sidorna 1–6

- Förord och Inledning
- Kapitel: Den ociviliserade andre

Diskussionsfrågor:

1. Hur beskrivs kopplingen mellan alkohol och kolonialism i inledningen av boken? Håller du med om den beskrivningen?
2. Läs Benjamin Franklins citat om alkoholens roll i koloniseringen av Nordamerika högt. Vad säger det citatet om synen på ursprungsbefolkningar?
3. På vilka sätt användes alkohol som ett verktyg för att undergräva och kontrollera ursprungsbefolkningar?
4. Diskutera de ekonomiska och sociala konsekvenserna av att använda alkohol som bytesmedel i handeln med ursprungsfolk. Hur har alkoholen bidragit till att legitimera våld och förtryck mot ursprungsbefolkningar?
5. Var det några exempel på hur propaganda och stereotyper kring alkoholbruk använts för att motivera kolonialt förtryck som ni tyckte var särskilt intressanta i skriften?

Träff 2

Läsning: Sidorna 6–8

- Kapitel: Alkoimperialismens ekonomi

Diskussionsfrågor:

1. Vilka ekonomiska intressen låg bakom spridningen av alkohol i koloniserade områden, och hur påverkade detta de lokala samhällena?
2. Hur kan vi se paralleller mellan historiska och moderna former av ekonomiskt beroende av alkohol?
3. Hur fungerade dopsystemet i Sydafrika som ett verktyg för social kontroll och ekonomiskt förtryck, och vilka långsiktiga konsekvenser har det haft för de samhällen som drabbades av det? Diskutera särskilt hur systemet påverkade kvinnor och barn, och hur dessa grupper organiserade sig för att motverka dess effekter.

Träff 3

Läsning: Sidorna 9–15

- Kapitel: Nykterhet som antikolonialt motstånd
- Kapitel: Flytande folkmord

Diskussionsfrågor:

1. Vilka strategier använde ursprungsbefolkningar för att motverka alkoholens negativa effekter, och hur kan dessa strategier inspirera dagens folkrörelser?
2. Hur har nykterhetsrörelsen fungerat som en form av motstånd mot kolonialt förtryck i olika delar av världen?
3. Diskutera hur begreppet "flytande folkmord" kan förstås i relation till dagens globala alkoholindustri.
4. Hur kan vi använda historiska exempel på nykterhetskamp för att förstå och hantera dagens utmaningar med alkoholmissbruk? Diskutera hur historiska trauman kopplade till alkohol och kolonialism fortfarande påverkar ursprungsbefolkningar idag.
5. Vilka lärdomar kan vi dra från bokens innehåll för att hantera nutida problem med alkohol och social rättvisa?
6. Hur kan vi använda kunskapen från rapporten för att stödja dagens nykterhets- och rättviserörelser?

www.nbv.se